

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

Quæ sint quæ peccatorum impetrent remissionem, Sermo

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

adeo fieri grauem, ut p̄äsentium & p̄æteriorum pœnis æquialéter me-
reatur puniri.

Sic & Pater meus cælestis faciet vobis, si non remiseritis Marc. 11.
Matt. 6.
vñusquisque fratri suo de cordibus vestris.

Hic cauam totius parabolæ, quare illam dixerit, enunciat. Eam namqob rem ut misericordes simus in proximum, ut debita, iniurias, offendio-
nes queæ quanmiter dimittamus, nullam vindictam appetentes, nec cogi-
tantes, quomodo retaliemus. Satis enim ex multis locis didicimus Christo
docente nullam nobis sperandam esse veniam delictorum, nisi & proximis
nostris delicta remittamus. Et quod precipuum est, ut non ore tantum re-
mittamus aut lingua, sed opere & veritate. Propterea enim dicit grauissima
quamque à tortoribus nos passuros, si non ex cordibus nostris dimiserimus
nostris fratribus in nos peccantibus. Estote igitur filii memoræ verbæ quod Marc. 11.
Saluator vester Christus vobis dixit: Cùm statim ad orandum, dimittite, si ignoscendū
quid habetis aduersus aliquem. Quod si non dimiseritis, nec Pater vester vi sit proximis
qui in cælis est, dimittet vobis peccata vestra. Eam ob rem in oratione delinquenti.
quam nos docuit (ut videremus quam puram quamque integrum ad nos mu-
tuam voluit obseruare charitatem) vbi posuit: Dimitte nobis debita nostra, Matt. 6.
mox conditionem adiunxit: Sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Ac si o-
rantes diceremus: Tantū nobis dimittet, & eo modo ignoscere peccatis nostris,
quomodo nos debitoribus nostris dimittimus aut ignoscimus. Vnde sequi-
tur: Si non dimittimus, jam non veniam, sed vltionem contra nos flagita-
mus. Sed obijcit quis: Si semper est ignoscenduna, crescent mala & scvit im-
punita nequit. Dicendū, culpam esse dimittendā, seruandam ad omnes quid sit in
charitatem, & animi tranquillitatē: nihilominus disciplinam & iustitiam proximo de-
haquenie, exercendā, non animo vindictæ, sed zelo iustitiae, propter commune bonū,
ac ne ceteri delinquendo similia perpetrare non timeant, & ne rigor pere-
at disciplinæ atque iustitiae, & mali fiant procatores, boni verò à malis op-
primantur. In huiusmodi enim similibusque alijs casibus expedit correctio-
nem seruari atque disciplinam, quia severitas disciplinæ si conditatur leni-
tate misericordiz, duplēcē habet à Deo remunerationem. Ne sapare in-
firmum, corriger peccatorem, putandum vlo est modo (si tamen intentio
cauta & modus seruetur) spectare ad vltionem, sed ad misericordiam. Quā
nobis omnibus largiatur Iesus Christus Dei filius in secula benedictus, Amē.

SERMO IN EADEM DOMINICA.

Quæ sint qua peccatorum impetrant remissionem.

Simile est regnum celorum homini regi qui voluit rationem ponere cum seruis su-
is. Matth. XVIII. Quam benignus, quam ad misericordiam erga nos sit
pronus, quam denique ad proximos nostros Dominus nos velit obser-
uare charitatem, cum alijs multis locis, tamen hic vber tim nobis significat: Matth. 6.
quandoquidem docet nobis non aliter esse orandum, quam dimitte nobis
debita nostra, sicut & nos dimittimus debitoribus nostris. Docet quidem
nos quia libenter vult ignoscere, veniam dare pro delictis, ponitque in o-
ratione legem, quam seruantes, sciamus nos exauditos esse pro peccatis no-
stris,

VVVV fris,

Aris, orantibusq; veniam datam. Est autem lex & in oratione hæc conditio, vt oremus, dimittantur nobis peccata nostra, quomodo nos proximis nostris dimittimus. Si multum, multum, si parum, parum, si nihil, nihil. Noluit enim nos misericordiam sperare, quamdiu duri perseveramus & inlempes erga proximos. Ideo in huius Euangelij parabola ostendit etiam dimissa peccata per ingratitudinem reuocari, si non dimiserimus fratribus nostris iniurias, offensiones ac debita ex cordibus nostris. Sunt itaque multa, quæ nos in hoc Euangelio instruunt. E quibus quod pene ultimum loco recensendum erat, nunc primo dixi, in capite illud vobis constitutus, quia quasi summa est totius Euangelij in hoc sita, ut discamus, quām misericors sit erga nos Dominus noster Iesus Christus: nempe prorior ad miserendum, largiorq; ad tribuendum, quam nos confidentes sumus ad petendum. Hæc itaque prima sit nostra instructio, erigens nos ad spem & fiduciam diuine pietatis. Secunda instructio sit, quam iam quoquettigi, ut proximis nostris libenter ignoscamus, certi quoniam si dimittimus, dimittetur nobis: si compatimur & miseremur, miserebitur nostri: si denique proximis nostris dederimus, dabitur nobis. Hæc duo, ut dixi, præcipua sunt, cur hæc parabola nobis narratur. Tertia instructio, ut prudenter ambulemus, scientes nos de omnibus donis Dei acceptis, de bonis commissis, de tempore singulisq; concessis alijs Deo reddituros rationem. Vnde liquet, ab illis qui plus aliquid præ ceteris accepisse cognoscuntur, maiorem quoque rationem exigendam, ut cui quinque sunt talenta commissi, de quinque reddat rationem. Cui duo, de duobus Domino respondebit. Cui verò unum, etiam quomodo illud in Dei expenderit honorem, ab eo expostulabitur. Quarta est instructio quæ hinc colligitur duo esse fora iudicij, unum esse iustitiae, alterum misericordia. In virtuous potes, quodcumque elegeris, rationem reddere. Videatur, ut non negligas forum seu indicium misericordia, ad quod, quādiu anima tua hic moratur in corpore tuo, diuertere potes. Nam ubi tempus hoc præfens tibi ad hoc concessum neglexeris, non licet tibi redire aut appellare ad forum misericordia, sed velis nolis senties æquitatis iudicium super te, inconcussaque stabit sententia pronunciata, in foro iustitiae. Itaque quādiu viuimus, omnium causas Deus remittit ad forum misericordia: quam tantam sentiemus, quaerum humiles supplicesq; illum rogauerimus, quantumq; proximis nostris miseri fuerimus. *Preparabunt enim, ut Esaias ait, in misericordia solum eius;* & hoc (ut dixi) quādiu vixerimus. Rationis autem exactio in hac præsentí vita, seu in foro misericordia, est diuina admonitio ad penitentiam. Quādo homo ergo annos suos renemoratur in dolore cordis, & in amaritudine penitentie meditatur peccata sua, tūc rationem reddit vita sua Deo. Videns autem se deficere in ratione reddenda, ut ne unum quidem pro mille queat respondere, per confessionem sive vocalem, sive mentalem se Deo humiliat, veniam petit, ac indulgentiam arque prioris vita institutem emendationem, mox quoqua à ben'grissimo Domino omnium peccatorum sequitur remissionem. *Qui cunquecumq; hora ingemuerit peccator, iniquitatē eius, dicit Dominus, non recordabor amplius.* Et huius communione facit nos Apollonus, dicens: *Accedamus cum fiducia thronum gratia eius.* Hanc autem misericordiam

Euangelij
huius instru-
ctiones quæ
sunt.

Lucas 4.

Gregor.

Matth. 75.
Fora diuini
iudicij duo
que sunt.

Misericordia
forum non
esse negli-
gendum.

Esaia 16.

Zech. 12.
Hebrei 4.

sordiam cum fiducia tunc petimus impetramusq; de eius bonitate securi,
dum conditionem hanc obseruamus, quam iuberet dicens: *Si dimiseritis homi-*
nibus peccata eorum, dimittet & vobis Pater vester celestis peccata vestra. Et si non
dimiseritis hominibus nec Pater vester dimittet vobis. *Beatus igitur misericor-*
des, quoniam ipsi misericordiam consequentur. Contra vero, iudicium ei sine mi-
sericordia, qui non facit misericordiam. Et Christus: *In quo iudicio iudicaueritis,*
remissione misericordie de vobis. Sunt autem sex que faciliter à Deo impetrant remissionem
peccatorum. Nam quemadmodum peccata quedam sunt clamantia in ex-
lum & vindictam postulantia, ita sunt opera quoque quedam bona ad
Deum clamantia pro remissione peccatorum: Et primum quidem genera-
le, p. pura poenitentia, quia semper veniarum imperat, quia cor contritum
& humiliatum despiceret Deus non potest. Quamobrem Hieremias dicit:
Sipenitentiam egere gens ista à malo suo, agam & ego penitentiam super malo
quod cogitavi, ut facerem ei. Testantur hoc ipsum Nimiuitæ, quibus ciuitatem
eorum per Ionam prophetam prænunciavimus fuerat subvertendam. Verum
tamen cum poenitentiam agerent omnes à rege usque ad minimum, indu-
tique faccis ieiunarent tam homines quam iumenta, non induxit Domi-
nus nialum quod locutus fuerat super ciuitatem. In poenitentia autem
singulare, quod misericordissimum Dominum ferè cogit, sunt lachry-
mæ. Vidi olim lachrymantem sororem Lazari Mariam, aliosque ami-
cos flentes, pro pietate & ipse quoque lachrymatus est: videret nunc poen-
tentem lachrymantem, & durus erit? Haudquaque durus esse potest hu-
milianti se & poenitenti, quia hoc eius repugnat natura. Secundum quod
peccatorum impetrat remissionem, est oratio. Huius testimonium in
hoc habemus Euangelio, ubi seruo dicitur: *Omne debitum dimisi tibi, quo-*
niam rogasti me. Et Ecclesiasticus ait: *Fili, peccasti, non adiicias iterum: sed de-*
pristini deprecare, vt tibi dimittantur. Tertium est amor, quomodo scrip-
tum est: *Remittuntur ei peccata multa, quoniam dilexit multum.* Et in Prover-
bijs: *Vnuersa delicta operi charitas.* Petrus quoque in epistola: *Charitas, in-*
quit, operi multitudinem peccatorum. Quartum est eleemosyna, Christo di-
cente: *Date eleemosynam, & omnia munda sunt vobis.* Item Ecclesiasticus: *Eccles. 3.*
Iguem ardente extinguit aqua, & eleemosyna resilit peccatis. Sub nomine
autem eleemosyna, misericordia & pietatis opera quæcumque alia in-
telliguntur. Quintum, est tribulatio patienter tolerata. Vnde Tobias: *In Tob. 1.*
tempore, inquit, tribulationis peccata dimitti. Et in Apocalypsi legitur: *Hi apoc. 7.*
sunt quievenerunt de magna tribulacione, & lauerunt stolas suas in sanguine agni.
Et quid mirum, si peccata tribulacionem patienter sustinentibus dimittat Deus quando gloriam quoque celestem eisdem promittit dicens: *Beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam, quoniam ipsorum est regnum*
cælorum. Et Paulus: *Id quod in presenti leue & momentaneum est tribulatio-*
nis nostra supra modum in sublimitate eternum gloria pondus operabitur in no-
bis. Sextum, est remissio iniuriarum. De quo Ecclesiasticus dicit: *Relin-*
que proximo tuo nocenti te, & tunc deprecanti tibi peccata soluentur. Hæc au-
tem omnia pertinent ad forum misericordiæ, quia sunt praesentis, non
futurae vita exercitia. In hoc foro fuerat seruus iniquus iam absolu-
tus, sed iniuriam repetens, & Deo ingratus venit ad forum iusti-
tiae, in

VVVV 2

tiæ, in quo non potuit nisi iuxta quod meruerat, sententiam obtinere. Est præterea aliud forum iustitiae, de quo Apostolus loquitur, cum dicit: Oportet nos omnes exhiberi ante tribunal Christi, ut recipiat unaquisque quod fecit in corpore suo, siue bonum, siue malum. Tunc enim dies illa erit, de qua loet Prophetæ: *Dies Dominum ignis & terribilis valde, dies ira, miseria & calamitatis, &c.* Tunc quoque misericordiae tempus finem accipiet, nec ultra erit supplicandi locus. Quapropter admonet Saluator, dicens: *Ambulate dum lucem habetis, ne nebulas comprehendant.* Iam tempus est gratiae, quo sicut in die honeste ambulare possumus. Porro aliud tempus, si dicendum est tempus, vocatur nox. Ideo de vtroque loquens Dominus, dicit: *Me oportet operari opera eius qui misit me, donec dies est. Venit nox quando nemo operari potest.* Et Paulus: *Ergo dum tempus habemus, operemur bonum ad omnes.* Quinta huius Euangelij instructio est, neminem possit satisfacere, ne pro uno mortali peccato quidecum: sed omnis sufficientia nostra ex Deo est. Veruntamen, hoc non ita debet accipi, quod ocio & corpore nos efficiamus segnes, aut ut aliquid boni desperemus incipere, quoniam porcius conatus nostrus ad anteriores semper debet se extenderet: nihil nobis interim de operibus seu de conatu nostro presumebimus, nihil nobis confidentibus viribus nostris. Vigilare multo plus oportet, ne desimus nobisipsis & gratia Dei, ne obicem ponamus gratiae, ne eius operationi non acquiescamus & instituimus. Neque enim sine omni studio, industria, ac conatu nostro saluabit nos Deus, sed qui consentit, quique acquiescit gratia eius nos excitanti, qui obedit voluntatem suam inspiranti, & in nobis operanti, hunc saluum faciet, ut vel tantillum sit ex nobis cooperans ad salutem nostram. Itaque dixi neminem posse satisfacere pro aliquo peccato mortali. Hoc in seruo illo nequam nobis insinuat, quando dicitur: Cum autem non haberet unde reddiceret. Certè nec ipse nec aliquis est peccator, qui, vnde reddat, habeat, nisi ex meritis Christi. Non autem habentem quo satisfaciat ex suis operibus, nec eii qui fulciri potest meritis Christi, hoc est, eum qui perseverat in peccato & in mala voluntate, iubet Dominus venundari, hoc est, dare & amittere omnia quæ habet aut expectat, putat gratiam Dei, virtutes, bona quæ omnia cum calesti promissione. Vbi enim vel unum peccatum est mortale, pereunt, tollunturque hæc omnia salutaria, quæ homo vendit pro delectatione peccati. Sexta instructio est, mendicare orareque semper coram Deo. Hoc namque quantum profuerit illi seruo, inde manifestum est, quod tam grande onus debitum, ingensque supplicium rogando. Misericordissimus enim Dominus ultra quam rogavit, donauit ei omnia. Septima est instructio, ut attendamus quam detestetur inclemantium & duritiam nostram Deus erga proximum. Nam seruum illum durum reuocauit ob illius ingratitudinem, & tortoribus puniendum tradidit. Quam poenam euaserat semel, sed Domino ingratus, quia noluit misereri proximo, ideo exsiccavit sibi quoque fontem misericordia, ut veniam iana locus non esset, quem sibi ipse duritia & inclemencia suare uferat. Octaua instructio est, attendere rigorem diuinæ iustitiae in eos, qui misericordiam eius spernunt, misericordiaque tempus negligunt. Nam pro quo quis peccato mortali, siue unum, siue multa fuerint, redditur à Deo pena eterna. Non putandum est tamen eos & qui multa & qui pauca habent peccata mortali.

Oratio per se
uerans quam
cito impe-
tret.

Duritia in
proximum
quam deter-
stabilis sit co-
tam Deo.

Iustitia diu-
na rigor quæ-
sus.

ta mortalia, in peccatis fore aequales, sed unusquisque iuxta delictorum mensuram habet sibi supplicium constitutum.

Mouet autem quosdam quod Dominus piissimus misericordissimusque pro peccati delectatione feret momentanea retribuit aeternam peccatum, quod poena eterna iustitiae & aequitati non videtur respondere. Dicendum igitur primo: Cum peccatoris hominis voluntas sit mala permaneatque persecutans peccando usque ad finem, quasi in aeternitate peccat. Quamdiu enim vivit, peccat: & si diutius quam vivit, viueret, diutius peccaret, imo si perpetuo viueret, perpetuo peccaret. Iustum est igitur huic voluntati, quae se extendit in perpetuum, dari etiam peccatum aeternum. Quod si dicas, multos peccare absque voluntate perpetuo peccandi, quibus secundum hanc responsionem adhuc non deberetur peccata aeterna, dicendum est: Qui peccat non habens voluntatem perpetuo peccandi, peniteat de praeteritis, & firmata voluntate statuat sibi caendum a futuris. Hic non sustinebit aeternam peccatum, sed vel in tempore praesenti, aut in purgatorio expiabitur. Non ergo habet locum obiectio haec. Omnis peccator aut denuo ad Deum conuertitur, aut persevererat in peccato: Si conuertitur, iam liber est, immunis est ab inferno: si persevererat, interrogo quo usque perseverabit? Usque ad annum, inquis. Possem dicere: Annum nullum habet in sua potestate viuendi homo quicunque fuerit. Ideo hac nulla est constitutio. Securus enim non est, quin cras aut hodie (quod quotidie cernimus) moriar. Sed demus, ut illi misericordia haec fiat, ut annum adhuc vivat. Hoc exacto conuertetur? Eiam. Ergo quod tunc facturus est, modo faciat, & peccare desinat. Iustum igitur est ut non excludatur a regno Dei. Verum, si adhuc post annum peccat, & iterum atque iterum peccat, usque dum mors illum apprehenderit, quis dubitat eum sic ita semper voluisse continuasse peccatum, quoad viueret, si etiam diutius vixisset? Quamdiu enim nulla sit voluntatis mutatio, intelligitur perpetuitas. Ut vero clarius hoc intelligas, compertissimum est omnibus nobis, posse nos quidem ex nobisipfis delinquerre. Quod cum facimus, libero arbitrio nostro abutimur, nullum querentes auxilium a Deo, qui semper non solum paratus est, sed multis etiam modis praeuenit nos tueri, a peccatis defendere, & adiuuando nos a tentationibus liberare. Verum nos iniqua nostra voluntate abutentes, non admittimus auxilium gratiae eius. Non igitur coasti nec inuiti, sed sponte contempto gratiae diuinæ adiutorio peccamus. Itaque quomodo, ut dixi, sponte peccamus, & ex voluntate libera nostra, hoc est, quod peccare libere possumus, non est atque in potestate nostra iterum resurgere. Propterea stulte ineptissime que dicunt quidam: Ego volo hoc peccatum facere, cras iterum volo confiteri. Potes certe sine singulari gratia illud peccatum cras confiteri, sed non potes de illo, quomodo opus est ad remissionem imperrandam, penitentie, aut de peccato sine gratia Dei dolere, quia non potes tibiipsi dare charitatem nec Dei habes gratiam in manu tua: ut quando velis eam spernas (hoc quidem potes) & quando iterum velis, refumas, hoc tuo impossibile est arbitrio. Iam itaque ad questionem tuam seu obiectiōnem tuam respondendo dicendum est: Quando peccas, utro & sponte nec inuitus peccas. Adeo est enim, teste Augustino, peccatum voluntarium, & nisi sit voluntarium, non erit pecca-

V V V V . 3 tum.

Peccare posse ex nobisipfis nos habere, refugere autem non possumus.

Peccare sub spe confessionis faciens de quam sit scitissimum.

710 tum. Peccando ad impossibilitatem per te resurgendi te obligas. Quomodo ergo voluntarium est peccare, ita voluntarium esteriam ad impossibilitatem ex te resurgendi obligari. Vnum enim vitans, vitas & alterum: & pri- nium eligens necesse est, ut quod semper comitatur eligas & alterum. Iam ergo dic mihi: Cur in talem te ponis statum volens & sponte, & quo non possis cum velis per te ipsum resurgere? Vide ergo quomodo non semper vi- lis peccare, quando eligis sponte statum, in quo aliter non possis per teip- sum quam perseverare in peccato. Est ergo peccandi voluntas in te perse- tua, cui iuste quoque eterna redditur poena. Secundo, ad eandem quiz- tionem respondet Augustinus, dicens: Factus est misero dignus eterno, qui hoc in se perimit bonum, quod esse possit eternum. Hoc autem bonum, & bonum gratia in praesenti tempore, & bonum gloria in futuro. Tertio di- citur, quoniam peccatum infinitus est gravitatis: ideo nihil mirum infinitam quoque illi deberi poenam. Omnis namque poena iuste taxanda venit iux- ta dignitatem illius, qui offenditur. Quamobrem gravius puniretur quo- que qui in regis faciem darec alapau, quam qui in subulci daret. Cum ita- que Deus qui peccato offenditur, infinita sit virtutis dignitatis ac maiestatis necesse est etiam peccatum esse infinita gravitatis, propterea quod diuinam maiestatem infinitamque contemnit. Peccatum igitur mortale eterno sup- plicio punitur ac infinito, non acerbitate poenae, sed perpetuitate. Quarto, cum Dominus Deus bonis nostris operibus, quae non ex nobis, sed ex ipso habent, vt sint bona ac præmio cœlesti digna, utpote quæ Deus ipse opera- tur in nobis, valdeque modicum habent ex parte nostra, promiserit reddat- que præmium infinitum: ideo non ab re erit, si ediuero pro malis operibus facinoribusque minetur, redditq; supplicium eternum. Quod tamen sem- per intelligendum est de his peccatis mortaliibus, quæ per penitentiam non delectantur. Est autem poena hæc eternitas gravissima & intolerabilis. Pri- mo, quia poena est desperationis. Nulla enim spes ibi est liberationis, & de- hoc certi sunt damnati, quod nunquam liberabuntur. Propterea dicitur in libro Sapientæ: Visque ad funerum desolabuntur, & erunt gemetes. Se- cundo, anxia est ibi mortis desideratio: Desiderabunt enim (vt Apocalypsis habet) mori, & mors fugiet ab eis. Et quamvis semper vivere, aut non peri- res si naturaliter delectabile, in miserijs tamen & in poenis vivere, non est delectabile. Nec ibi vivunt recte, sed rectius dicitur, vt continue moriuntur, & nunquam tamen moriuntur, sed mors depascet eos. Tertio, quis sine ibi cum tædio grauissimo, detinuntur enim violenti, iustitia diuina eos co- gente & retinente. Vide ergo quam misera sit hæc perpetua in poenis capi- uitatis. Quarto, quia poenarum nulla est ibi interpolatio nec mitigatione. Quinto, quia boni curuscunque est ibi aut consolationis priuatio. Sexto, quia ibi est malorum exaggeratio. Confluent enim vndeconque, & con- globantur omnia mala, quæ contristare possunt: & est ibi perpetua sepa- ratio à Deo. A qua nos defendat, & custodiat Dominus noster Ie- sus Christus, qui cum Patre & Spiritu sancto viuit & regnat Deus benedictus in secula,

Amen.

DOMI-

Idem.

Peccati gra-
uitatem esse
infinitam.

Peccati mor-
tale curiosi-
tudo suppli-
cio puniatur.

Poenam in-
femi propter
sex esse into-
lerabilem.
Sapien. 4.
Apoc. 9.

Psalm. 43.